

GAZETĂ TRANSILVANIEI

Gazetă ese de 2 ori: Joi și Duminică,
F.G.T., când concedu ajutoriale. — Pretul:
pe 1 anu 10 B., pe 1/3 f.v. — Tiere este 12 B.
v.a. pe unu anu 2 1/2 gabini mon. sunătoare.

Anul XXXVIII.

Se prenumera la postea c. si r., si pe la
DD. corespondenți. — Pentru serie 6 or.
Taxa timbră a 30 cr. de flacără pu-
blică.

Nr. 30.

Brașov 6 Mai 24 Aprilie

1875.

Catra p. t. membri ai partitelor române din Transilvanie.

Sunt numeroase ocaziunile, unde nu mai destinați, energioși, luminati și devotați ai cultului poporului său, să probe strălucite despre grigia de interesele acestuia, despre abnegarea eroică și zeulor lor sincer naționale și patriote; însă dorește-o dată mai strălucite, decât cu ocaziunea alegerilor distali, în caietul statutului constituțional. Alegerea de deputați pentru dietă și pără din capitolul angajărilor a constituției și constituționalismului unui stat. Această dreptă cetățenească, pre catu de frumos, pre atâtă, și neprincipale, cuprinde în sece, că una adeverătă păsăre, a Pandorei, posibilitatea, tezuri, totușor, bunelor politico-sociali, intelectuali, și materiali pentru tîră și popor, de către prim indiferențialism, împărtășirii, abuzurii și alte asemenei, nu, le vom lăsa, se ne scape din masă.

In pairă năstră, precum se scrie, preste siepie opiu septembrie însă, voru fi alegeri distali, și încarcă patriotic, adverată, care fili credințiai, că naționei sale se nu se interesează de ele și se nu îngrițădă de descurgeră și modulu rezistenții loră? Pria ele se voru decide mare, parte destine tîrăi noastră, și în astă de naționel rom., pre una lăstăru de ani înainte, de unde e inverdatora necessitatea imperativă, de a ne suflațe de cu buna tempă spre a ne defișe facia cu cestionatele alegeri una tienișoră barbată, nu numai correspundințele adveratelor interese, ale poporului, și carui fili ne mandrimu a fi, ci și demna de însemnatate națională rom. în această patria.

Din asemenei consideranți emisicei acrisori, cunoșntul loră spela fratiesc penitentiera unei conferințe rom.-transilv. înainte de deșu memorabile alegeri distali; care spela de mai tôtă intelectualii noștri flindu, fosta apreciată, în tinență lui sinceră rom., în urmăre pentru stabilirea locului undă, a templeu candu și, peradnei au personelor, priu cari? și, mai ales, a modalității, după care se făcăchiamă conferința! la dorinție mai multilaterală, se tîndă în 11 i.c. la A-luli' una consultatiune prealabilă de mai mulți barbati rom. frontasi. Aceasta, după seriose desbatere, în contidelegare fratiescă statornică, că „membrii partitelor rom. din Transilvanie” se se convîrće la o conferință gener. în Sibiu, spre a se pronunța asupra tienișorii politice a Romanilor facia cu alegerile distali, conociocarea propria a conferinței cum și defigurarea dilei într-o termă anunță, că adecăt între conferință și alegerile distali se remane un interval de 30-40 zile, încredințându-o susenatul club; mai adăgându si aces, că „catra prezantările lor” pp. metropoliti de Blasius și Sibiu, că capi bisericii și ai Romanilor, clubul se înderecte specialitate o regare, că efluință dorinței noastre a totușor, pentru că Excelențiale. Sale aziadere se nu pregește a participa la conferință.

Conform acestei insarcinări, după ce aciulă alegierilor distali se prenunță între 1-15 Iuliu s. n., suscrisă grabescu a conchiamă pre-

p. t. membri ai partitelor rom. din Transilvanie și o conferință gener. înaintendă în Sibiu la 23 Mai s. n. a. c., spre a ne pronunța asupra atitudinei politice a Romanilor ardeleani facia cu alegerile distali.

Fia ne etată, facia de supremă însemnatate a cauzei, a dă expresiune fermei noastre speranțe, că barbatii nostri intelectuali și matori din tôle anghieuri belei Traisilvanie nu voru erătă tempă, spesă nece-o stăndem, spre a concure cu luminele loră iericișii deslegare a cestinie. Mam's nătura iubita, dăta multă cercată, naționei, care în strințorăza sa concursulu totușor filioru sei boni și fideli. Făcă cerul, că la intențională conferință se se afă într-o lamură națională si intelectualii noștri ardeleni, și se dă mama cu manu cel cu anima romană! În unire stă poterea. Făcă cerul, că ofiata conferință gener. se ne aduce pre ranele anilor din urma acelu remediu, ba să-mu unirei, cu care săntă causa a naționel rom. va fi de diuimetea castigată!

Din mediuță comitetului „Clubului membrilor rom. și comitetului comitat, Clusiu.

Clausiu în 27 Aprilie 1875.

Presed. club. Alessandru Lazaru, vice-presed. Dr. Greg. Silasi, casaruiu Greg. Chiffa, not. V. Rusu, membri: Gab. Popu, V. Rosiescu, Lazaru Baldi, Ioane Petranu.

Dilescența dintre Cehi și Maghiari?

Cunoștește lectorilor, „Gazetă”, că Cehii și Maghiari nu se prea sună în gura unii pe alții. Oare înse de cindu domnește ură întră acele două popoare? Ură există între densele dinacepută, decandu s'au cunoștu noii pe alții, cehii și maghiari; dă suvenurile cele mai triste ale acele ure ură remasă în memoria omeneișorii și s'au conservat în istorie, începând din secolul al XIV-lea, din dilele imperatului Sigismundu, ale lui Ioan Corvin și Mateiu Corvinu, din bellările Husișilor și ale reformației, pana tardă în secolul al XVII-lea. Cehii tîntă bine amintă unu lăcru: Ca maghiarii la tôte ocaziunile cando autonomia Bohemiei și naționei cehă a fostu în celo mai mare periculu, au tîntă cu inimicul acestora, și ca suntu prea puține vedești epoci în istorie, cando maghiarii strințorati greu de impregnări, au cercată se de mană cu cehii; din contra, în cele mai multe casuri ei ai conspirat cu nemii în contra slavilor. În templa prezențe spiritele cehilor sunt revoltate asupra maghiarilor atât pentru neaudiuătă inselătă și pacalită ce li s'au intempiată si loră, că la tôte celealte tîri și popoara, prin închisarea dălmășului, catu și din cauza persecuției, invaseră, pură în miscare de catra maghiari în contra naționalității și limbii slavaciilor din Ugară de sus, că că poporul de apropri 2 milioane suflete au aceea-si limba cu cei 4 milioane 200 mii cehi**), disidență numai în uni provincialism; dăta tocma da această cauza se înțeleg forte ușoră, ca literali și toti fanatici din

*) Acestea sunt de origine slavă. Abrak, Abrázat, Abrázat, Aka, Ako, Asztal, Asztag, Azsg, Baba, Bab, Bâca, Bagaria, Bajár, Bajnok, Bâlvány, Bán, Barát, Barásia, Bár, Barlang, Bögö, Besze, Beszed, Beretva, Bicscs, Belezsá, Bod, Bodmár, Bodza, Boglyi, Bolha, Bolog, Bolylyja, Borda, Borona, Borz, Gáza, Szolga, Jánspáry, Kormány, Város, etc. etc.

**) Vedi F. Schmidt Statistik des öester. Staates, pag. 96-97.

Ungari's ar' fi applicată a extermină limbă slavă, cu focu si cu sabia, pentru că nu care comună, mai crendu să se mai tardu, se ajungs pe-asupra cehi maghiari, careia si Asia "la imprumutat preste 1/2 din curent"*, si se fă înaltata la rang de dialectu comună oficială, diplomatică, ale intregei populații de origine slavă preste totu teritoriul Ungariei, cu atât mai virtuoș, ca cehul dialectă este înținsă preste totu Bohemia, Moravia, Silesia, Ungari's pana încotă spre Muncacie, unde se amesteca cu oia ratenilor, care încă se aproape multă de alu ceho-slavori, si dăca s'ar scrie cu literi latine, s'ar apropiă si mai mult. Intra aderevo, ca intelligentăi celor 17 milioane de populație slava din acestu imperiu se ocupă foarte mult cu ideia si cu planul, de a cultivă în vecinitorul celu multă trei dialecte, adeca celu meridional, care se fă comună Croaștilor, Serbilor si Slovenilor (din Carinthia, Carniolia etc.), celu ceho-slavor din Bohemia, Moravia, Ungari's etc. si celu polonesc, carele si Asia este ajunsă departe. Mare facilitate ar' fi astă în lină prima pentru populație slave, si în a două pentru conviștiuirea tuturor populațorui din care este compusă acesta imperiu. Hei, dări apoi ce s'ar alege atunci din limbă maghiari? Această întrebare si-o punu ei însă pe fi-care dă. Era cum cestinie pure filologica se transformă între Cehi și Maghiari în cestinie politica de primă categoria. Cumă dăra se păta vrea maghiari binele cehilor, care preste acăsă au numărul de omeni investiți îndoîn mai mare decat este al maghiarilor, posedă industria națională, care rivalizădă cu cea germană, și industriile loră este ajutată de una comerț, cu care alu porțelei maghiari nu se va potă măsură nici-odată; manufacurile si fabricatele cehilor au ajunsă de multă articolii de comerț internațional în export. Asia dăra ceho-slavori dispună de multă forță respectabilă, prin care se-si ajunga scopulu loră naționale politicii**). Ei au si barbatii de statu, care merită acestu nume, barbatii care de parte a fi confusi de fantasia si a luă campii alergându după fantome, au inventatii a si calculă, precum a si atepătă.

In cale pentru atacurile care le vine de la maghiari, Cehii teneri cu Cehii betrani suntu în deplină acordu intră a-i respinge cu aceleasi argumente. Cehilor nu le-ar pasă prea multă de dualism, cando ar' vedea, că în acăsă systemă de unu nou experimentu, s'ar măsură la fi-care națională si la fi-care provinție a imperialui cu acoasei mesură, adeca dăca li s'ar recunoscă si sanctonă de nou individualitatea politica si autonomia a fiu-careia, Asia, în catu dăca la unele este respectată dreptul publicu istoricu, se fă respectată la tôte, său se se modifice alătotoru preste totu, camu pe calile indigitate în

*) Mii de covinție maghiare de primă, ne-cesante suntu de origine slavă. Abrak, Abrázat, Abrázat, Aka, Ako, Asztal, Asztag, Azsg, Baba, Bab, Bâca, Bagaria, Bajár, Bajnok, Bâlvány, Bán, Barát, Barásia, Bár, Barlang, Bögö, Besze, Beszed, Beretva, Bicscs, Belezsá, Bod, Bodmár, Bodza, Boglyi, Bolha, Bolog, Bolylyja, Borda, Borona, Borz, Gáza, Szolga, Jánspáry, Kormány, Város, etc. etc.

**) In diele trecele li se mai votara 300,000 f. v. a. pentru înființarea unui al doilea teatru. —

anii 1860, 1861 și mai târziu sub ministerialu Hohenwarth. El, după apoi atunci cale supremătății, provincialiști ajung la condițiunile cea fericitoare de astăzi a Croației, și căruia un parlament central cante numai și se ocupă de afacerile generali, comune tuturor provincialilor. Aceea înseamnă, maghiarii se bucură din suflu, ca Bohemiai, care facu majoritatea numerică respectabile în două trei, și caruia din relative cele mai mari contingente în bani și în sange, nici-decamu nu potu ajunge la majoritatea în dieta Bohemiei și a Moraviei, pentru că prin acelea se pătu cere și mădăioice reforme constituționale. Deci Cehii amărți în suflul lor le dicu maghiarilor unele că astecă:

Se presupunem, ca Ungaria s'ar săfă împărțita că în în diele lui Haynau, în cinci districte, era legiu electorală i s'ar fi octrotat de către parlamentul central dela Viena, înse asă, că se fia compusă după principiul „intereselor,” în favoarea districtelor și comunelor slavece, românești, germane, sorbesci, în cale de ex: dela cate trei mii de slavici ar merge unu deputat, era dela cate 90 de mii maghiari totu numai cate unu deputat. Ora în acela casu ce ar' face maghiarii, cum s'ar mai revoltă în ei similiu de dreptu și truflă națională! Atunci elementala maghiaru ori s'ar abține cu totulu della alegeri; său deca ar' alege, deputati sei ar' merge în dieta numai cu scopu că scolo se proteste mereu în contra tuturor conchelor majoritatii naționale și că se sădă în passivitate". Elementala maghiaru din Transilvania urmărește înca în 1863, candu deputati și regalisti maghiari protestara si se dusera pe la casele loru; de aceea suntem în dreptu a presupune, că în Pest' maghiarii s'ar portă totu asă. Se mai punem, ca constituționile ungureșce ar' avea si case de magnati, său asă numita Señatu, în care înse ministerialu din Viena ar' deveniți de membrii cati toti venetici cu votu deliberațiva, fară că se li se căre nuco macara indigenatul (naturalizare, incolu). În acestu casu magnati Ugariei, că vechi locuitorii si proprietarii în terra, ori ar' ești cu totalu din aces camera legislativa, său de ar' ramand, ar' faceo numai că se asigure majoritatea pentru elementala maghiari. Atunci ministerialu din Viena vedinu că nu-si poate face majoritatea în casu a magnatilor, ar' întrigă si competă locul asă, în cale mai multi capitalisti, errei Beitzes, Teitel, Izig etc. se-si cumpere immobilii în Ugarie, era după aceea mi-ti-lar' spes pe toti baroni si grafi, si 'lar' infundă intre „Lordi”.

Ora acumă ce ar' mai face magnati maghiari? De sigura că ar' transi unu protestu si apoi ar' apucă-o către casa, unde s'ar aruncă pe terenului o poziționare passive. Dupa cativa ani li s'ar dieci atatu loru, catu si deputatilor de naționalitate maghiara: Nu fiti nebuni, omeni buni; opozitioanea passiva nu te folosește nimicu; en re-niti in dicta; faceti-ve acolo propunerile vostre, pentru-va redeti cumu Anstrău sjutata de jupani Iuzig, trece la ordinea diley preste capetele vostre, cumu se fabrica legi electorale nöse si alele cu diuțenie; deca le-ati ignora, atii atrage asupra-ve manii a celor-lalte naționalități si mai virtosu a jupaniilor Izig **).

*) Adeca se părdă tempula batendu stratele capitalei, fară picu de folosu, său pote patindu-o mai pe urma că din dicătorea latinăscă: Ulua cum lupis, cum quisbus esse copis.

**) Dualisti nu au nici unu argumentu mai miserabilu de catu acesta. Ca se faușeu legi despre noi foră noi si în contra noastră? Déră Tripartitul, Approbatul, Compilatele, Legile revolutionare din 1848, déra legionul de legi în cei 10 ani ai absolutismului său facutu în compania, brația la braț cu români! Nu în astăză jace pericolul si infamia!, ci jace în faptă, candu bai tu insuți cu ciocanul și sjutii că se ti se prepare ferale, catenele, în care se li ferectat de manii de pitioare.

Ore ce ar' mai responde maghiarii la totu invitațiile de natură astecă? El ar' protestă ne-incedat pe către dice colo, în contra tuturor ne-legiușilor care li s'ar' face si ar' pretende restaurarea starei legale. Si apoi, ce le-ar' folosi totu astecă? Deocamdată nimicu, ba inca Itzig și Comp. si-ar' bate jocu de el. S'ar' intempiu înse, că statul se ajunga în mare periculu, că vre armata russescă ori prussacă se stie la fruntaria; și deca atunci li s'ar' dice maghiarioru, „écca pericolul, rugu-ve puneti la o parte cerile asupra dreptului publicu, săriti în ajutorul imperialului cu armele si cu pangile in ajutoriu,” — ore ce ar' responde ei?

„Politik,” după care astemna întrebările astecă, lasa la omenei maghiarilor, că la întrebările astecă din urmă se dă totu ei si responsulu, pentru că densii au inventat a-lu de minune. Asă, l-a datu de ex. în 1830, candu eră pâci se se scăde și ei cu armele în ajutorul Poloniei; în a. 1848, candu plecara în contra Vienii (batalia dela Schwebach); în 14 Aprilie 1849, candu proscrisea dinasti'a; în Iuliu 49, candu cerea unu rege din dinasti'a Russiei; în 1855/6, candu conspira de nou, si decisera a macelă într'o singura noapte pe toti funcționarii si ofițierii austriaci; în 1855, candu se batură în linile italiene în contra Austriei; în 1866, candu cu incercările de invasione al lui Klapka, Tûr, Bethlen si cu desertarea mulțor mii de maghiari din linile de batajă la prusaci.

Brasovu, 6 Maiu st. n. 1875.

Satui de ocupaționari, starile militari si mai verosu de posse indelungată, soldatii austriaci de postioane mai înalte au inceputu a se ocupă cu multă placere de cestiumi police, de combinațiuni de alianțe pentru reșebele ce voră avé se erumpa spre a spăla rustinea dela Sadov' si Königratz si spre a rezumba catastrof'a dela Sedan si intrarea trupelor germane în Parisu.

Onorab. editori si voru aduce inca aminte de brosuri' archiducelui Ioanu Salvator de Toscană, care pledă pegea si alianța a Austriei cu Franci'a in contra Germaniei, spre a rezumba statu rusine dela Sadov', catu si catastrof'a dela Sedan.

Dilele acesto a spartu o alta brosura serisa totu de unu militari austriaci, că respune la brosura archiducelui de Toscană. Precandu archiducelul pleă pentru o alianța cu Franci'a, că unica salutări si meșterită, pe atunci autorulu responsabilu dechipără categorice, că Austria numai cu ajutoriul Germaniei mai pote se subsiste, pentru aceea trebuie se se arunce necondiționat in brațele lui Bismark.

Afianda diauriile militariu, Wehrzeitung, de acestu respune, se plédează cu asă mate cete-zantin în favoare uni alianțe cu Germania, incepù a scripu foa si putioa dezechiarându, ca este absolutu cu neputință că unu ofițeriu austriacu se pote scria o absurditate asă de mare. Dece nu mai multu, celu pacim statu totu potemu se conchidēmu din aceste scieri militari, ca adecs in armata austriaca se manifestă dejă în tempe de pace spiritualu, ce ure se aduce catastrofale în tempe de răsuflare. Déră comandanții corpurilor de armata propagă sentimente de simpatia său antipathia catre unu său altul dintre staturile europene, atunci va face massă soldatilor, pre cari impune si injuriu, ca ar' si a suferi în statul ce se vesecu, if face a vedé tatu-deau'n cu mai bani ochi pre iminencu, ori si care ar' fi acela's, decau pre cei ce astăpăta delu dianu devotamente si perseveranță pentru patria si tronu pană la o picatură de sange. Precandu s'a' cere contra.

De alimintirele unele organe de publicitate susținu cu taris, ca autorulu responsabilu la brosura archiducelui de Toscană ar' fi una argău alui lui Bismark ascunsu sub masă de ofițeriu austriaci. Noi inca nu dubitam, ca scriitorul acestu responzu n'ar' fi inu argău alui lui Bismark,

ince sistemul silitu a admite, ca Bismark are sistemul de calibruri acesta nu numai intre soldatii austriaci, ci chiar si intre cei d'anta diplomati ai Austriei.

Lumea vrea adesea se scă, ca chiar si contele Andrassy ar' fi unu satalit de acestia, care numai din grăbi lui Bismark mai ocupe postulu de canceliaru imperialu. Devotamentul lui Andrássy facia de Bismark s'a redinu mai elatantu pre temporu, candu Domnitorul austriacu fă impinsu de a recunoaște celu d'anta legalitatea guvernului Serano in Ispania. Acestu incidentu nu prea magulitoru pentru monarchul austriacu n'a remasu foră efectu, elu a alterat in catu-va increderă monarchul facia de primul seu consiliariu intiu. Si Andrássy a avutu deja ocaziane a semătă clatinare a increderii de care se bucurase la inceputu, pentru aceea însemnată intrebările dela Venetii, cu scopu de a da domnitoru din Berlinu se intelégă, ca Austria că statu catholicu nu pote se recunoscă intre totu tendințile necumpărate ale ingănatilor domni din Berlinu, cari suntu atât de neîmpăcati inimici ai bisericii catholice preste tota. Intru catu i va fi succcessu a-si întarji posibilitățile priu acelaș manopera, ni va spune viitorul. In totu casul noii asă dama cu societății, ca revizunile pactului dualisticu nu va săfă pre d'Andrássy acolo unde se astăi astadi.

Nouele numiri ale prefecturilor nu prea facă buna impresiune, pentru ca se denumesc mai cu seamă omeni, cari n'au prea clară si exacte cunoștințe de administratiune. Pea acom' s'au denumiți in Transilvania': Georgiu Paganu prefectul al comitatului Huniadei si al opidetur Huniador'a si Hatieg; contele Gabrieli Bethlen prefectul al Albei superiori si al opidetur Elisabetopolu; Carolu Zeyk prefectul al comit. Albei inferiori si al opidetur Alb's-Iul'i, Abrudu si Ocenă; contele Coloman Ezzerházy prefectul al comit. Clujului si al cetăților Olosiu si Cosigna'; br. Desideriu Banffy prefectul al comit. Solocinului inferioru si capitaniu supremu siu districtului Cetății de pôte. Dupa servitorul Rosafelor voru urmă si celelalte numiri.

Afara de cestioane Limbei, affacerea calilor fertate in Ugarie a mai are inca si altă latură negră. Este cunoscutu, ca cele mai multe case ferate din Ugarie suntu nu numai scumpe, ci suntu construite si catu se pote de reu si neconcluabile. Aproape totu societatile de cala fertata cera sjutoria din tesaurul publicu sub diferite tituli si proteste asă incat suu nominala a acestor ceteri se urca la 90 milioane. Astfelin guvernulungurescu, se deve puse in placut'a pozitionu de a cere dela camera autorisare de a contracă unu imprumutu, spre a regula acesta afacere, ce pote se arunce o umbra les asupra creditului statului. Cumca camera va da guvernului mandu liberă in astă privința, nu mai incapse nice o indoieală, dăr' totu-data prin o asemenea autorisare va seversi unu actu inca nepomenit in analele parlamentarismului. — Asă cu inestatu Ugariei au se astunga deparat: la ruina totale.

Majestatea sa imperatoriale Austriei si regale Ugariei petrecu inca totu pris Dalmatia'. In 24 Aprilie se adă in Haga's, unde dece unu prandu în onore ambasadorei turcesci. In diu' următoria s'a datu altu prandu, la care au fostu invitati si ofițerii dela corvetale rusesti si episcopii albașei. Boyle Capitanul corvettei resesci a ocupat loca de a drăpă Domnitorului. Cu astă ocazie imperatorele redică umeratorulu toastă: „Beau in sanctarea prea scumpului meu frate si amicu, a Majestatei sale imperatoralei Russiei, a carui dianate o serbanu astadi.” Musica militare intona apoi inimul rusesc. Petuitindene Mai. Sa fi intempiat cu cea mei alde aderenția si luate in inalta cunoștință de starea tineri ad. a locuitorilor ei de diverse place.

Misericile si pregătirile ce se observă in armata taurăcescă ne facu să credem, ca pacea universale

nu este tocmai astă de asigurată, precum se spune. Caimacundul ministrului de rebelii a plecat îndeosebi la marea neagră, că se face o revistă asupra fortificațiilor de acolo, că era la Adrianopol se concură astă însemnată, spre a se forma casări de exercițiu. Comandă asupra acestei armate concentrată a lăsat-o principalele lăsăi Izăndă. — Diurnalele semi-oficiale din Răsăi încă vorbește multă de rezolvarea cestioniilor orientali, de eliberarea creștinilor din jugul turcesc, ba merge pana și aruncă sortă asupra acelora provincii turcesci, care la rezolvarea cestioniilor orientali ar trebui se cada în manile Russiei. — Din alta parte se comunică, că creștinii din Boian sunt astă de malatită de către torci, în ceea ce intragi se vede necesitatea a emigră în partea Muntenegru, parte în Serbia.

Scriile mai nove de pre campului de luptă din Ispania spună, că carlistii au suferit la Lerma în Castellon o lovitură completă. Generalul Montenegro i-a Surprinsă și după o luptă scurtă a facut o multime de prizonieri. Morți au ramas vîrto 30 de carliști, era prins 21 ofițeri și 214 soldați. Scrisoare despre astă victoria a facut mare bucurie în Madrid. Carlistii în Ordo intă au invinsu și tocmai se scrie că în Ispania acumun merge regele Alfons, și din confuziune se consolidă republicanii.

— Don Alfonso, principala său infanțială Spaniei quis rega, sfârșindu-se în Grecia (Irakia) în Stiria, fă de către Junioane universitară perfisau si baljeocorite parte la palatul seu parte în meresulu și în jurul lui de la biserica cu soția Doamna Blanca. La este din beser, ei fac jumătatea muzica de piață spectaculoasă strigându-se tirano, lotru, carnifice, „Abasso il brigante,” pentru sanghelii verăsu în poporul Spaniei, și numai politicii îi scăpă că prin pene; săra alii umană, strigându-se „Capitanu de lotri.” Politia, numai cu armă și potă împrejmă și să aresteze. Rectordul maghișnicu nu i potă înfisi și în 28 vîlgi de secunaria petrușnei cu armă pana la universitate, dăpăce Alfonso suferi si lovitorii si palmi. Sără luară parte la lupta preste 10 mil locuitori, tot invinsură asupra lui Alfonso pește tirano. S'a consimută săracă, și a deservit asupra-i pistole, aruncă peisă reg. de inf. Franz Carl numai cu bănoase pută împriște poporului.

In 29 proclamau pe paroti, ca celu mai micu tezaur se va nadusi cu armă. La 8 ore totuși se repetuse scenă. Armata încarcă, cavaleria asemenea, si numai astă incetă aruncurile de petre, asupra militiei. Alfonso și batea jocu de poporu cu schimb de pe ferderă. În 30 erași si repetăse tumultul. Vine la 9 ore un batallion de inf., si bușuri si regalizau cu sabie. Multu fură raniti si de armă si de petre. Focu nu se comendă. La min. si imperatul se reportă. Vine si gubernatorului ticerel si impuse stricta regimentu. Dela min. sosi telegramă, ca gubern. e impotrivă a inchide universitatea pe acestă sem. Studentii de frica s-au lăsat, trăgându-se multă la disciplina.

Ce se însemneză simpatia poporului în Stiria catre tiranii spanioli? E materia multă pregătita în aeru, care va exploda. S'a și pusă la politia de stată strictă, în Graiu, după mandatul inițial. —

(Archiduc Carl Ludovicu e cununiatu lui Don Alfonso). Ministr. Stremayer resosindu din Gratia confel cu Unger și Lasser. Din Dalmatia sosisă avisari stricte.

București, 19 Aprilie 1875.

M. S. Domnitorului, Vineri, 18 al curentei, a primi în audiția pe Ex. Sa. D. Comite Josef Zichy, consilier intiom al M. S. Imperatorului Austriei, Rege al Ungariei, care, în întârcere s'a de Constantinopole, s'a opriș în capitală spre a se prezintă Inimițatului Sale.

M. M. L. Domnitorului și Dómn'a, în aceeași zi, au binevoită întrunire la prandiu pe Ex. Sa. D. Comite Josef Zichy, D. Vicente de Coruller-Luciniere, comandanțul Stationarului de rebelu francez „Le Petrel”; D. A. de Krehm, maioru în armat' russă; D. Comite Pierre de Cossé-Briassac, statușul la ambasada Francei din Constantinopole; D. Comite August Zichy și mai mulți D-ni membri ai membru ai corpului diplomatic.

D. ministru presedinte, D. ministru de externe, D. principe Dimitrie Ghică și D. Nicolae Crețulescu, agentu diplomaticu al României la Berlinu, au lăsat parte la această prandiu. — Monit. —

Regulamentul întreprinderii subcomitetului

§ 1. Scopul întreprinderii pe langa celu generalmente desemnat în § 2 din statutul general al Asociației transilvane, și specialmente înaintarea comercialului și a industriei prin conferiri de stipendii sistematice, și alte ajutoruri pentru teritoriul din teritoriul despartimentului, carioru a se aplică la vre-o menire său la commerciu prestat.

Secțiunea I. Scopul.

§ 2. Scopul întreprinderii pe langa celu generalmente desemnat în § 2 din statutul general al Asociației transilvane, și specialmente înaintarea comercialului și a industriei prin conferiri de stipendii sistematice, și alte ajutoruri pentru teritoriul din teritoriul despartimentului, carioru a se aplică la vre-o menire său la commerciu prestat.

Secțiunea II. Mediulocale.

§ 3. Mediulocalele pentru vânzarea scopului indigentat în § 1 sunt:

- a) taxele anuale ale membrilor acestei întreprinderi;
- b) veniturile ce voră începe din prelegeri publice și alte petreceri, cu scop filantropicu, și
- c) alte contribuții benevolu.

§ 4. Membrii acestei întreprinderi sunt:

- a) fondatori, cari contribu una-dată pentru totdeauna 3 fl. v. a. și cari voră potă face usu de drepturile acordate în § 14 al regulamentei despartimentelor;
- b) ordinari, cari solvesc pe anu 2 fl. v. a.;
- c) ajutori, cari solvesc pe anu celu pucinu 1 fl. val. astr.

§ 5. Tote afacerile administrative și finanțare cadiu în competenția subcomitetului despartimentului, conform §-ului 13 din regulamentele pentru despartimentele Assoc.

Secțiunea III. Determinații generale.

§ 6. Cassariul subcomitetului e datoriu a tramei în totu semestru comitetului central din Sibiu spre scientie și publicare unu conceptu subscris de direcție și controlorul subcomitetului, despre starea fondului acestel întreprinderi.

§ 7. Din mediulocalele încoare se distribuează în favore crescerei fondului întreprinderi.

§ 8. Tote publicările de conură se vor face state în foa' Asociaționi, conform §-ului 33 din statutelor generale, catu si pe teritoriul despartimentului în tote comunei apartenie de elu, după modalitatea, care o aru anu comitetului despartimentului mai correspontă.

§ 9. La casu candu s'ar dissolue astă întreprinderi, totu aterevi ei va trece la „Asociațione transilvana pentru literatura româna și cultura poporului român.”

§ 10. În 28 Martie 1875.

Ioane Papu m. p., Al. și Olariu m. p., director, actuarie Transilvani.

În comitatul Cetăței de balta

in 28/4 1875. —

Pres. Sfântul D. Reactor!

... In 18 cur. se tiendu siu comitatul Cetăței de balta adunare pentru fusuirea partitelor maghiare. Convocare se facu ca data din 5 Aprilie a.c. de către presedintii partitelor conts Bethien Camillo și de laiștii Petri János cu stengaci. — Convocatoriale s'au trânsu dodata la toti membrii totali virili, catu si alesii ai comissonsui comit, permaneție, sfora de aceea a toti operariori foră destingere, dera mai cu amă si maghiari, chiamându-pe 18/4 in localul municipiului comitatense. — Convocatii maghiari veau mai toti, distre români ne cu nulă, si una parte neconsiderabilă ca vre-o 6-7 sasi, si si astă numai din partea inferioră a comitatului, da cea superioara nece-

... In 18 cur. se tiendu siu comitatul Cetăței de balta adunare pentru fusuirea partitelor maghiare. Convocare se facu ca data din 5 Aprilie a.c. de către presedintii partitelor conts Bethien Camillo și de laiștii Petri János cu stengaci. — Convocatoriale s'au trânsu dodata la toti membrii totali virili, catu si alesii ai comissonsui comit, permaneție, sfora de aceea a toti operariori foră destingere, dera mai cu amă si maghiari, chiamându-pe 18/4 in localul municipiului comitatense. — Convocatii maghiari veau mai toti, distre români ne cu nulă, si una parte neconsiderabilă ca vre-o 6-7 sasi, si si astă numai din partea inferioră a comitatului, da cea superioara nece-

... In 18 cur. se tiendu siu comitatul Cetăței de balta adunare pentru fusuirea partitelor maghiare. Convocare se facu ca data din 5 Aprilie a.c. de către presedintii partitelor conts Bethien Camillo și de laiștii Petri János cu stengaci. — Convocatoriale s'au trânsu dodata la toti membrii totali virili, catu si alesii ai comissonsui comit, permaneție, sfora de aceea a toti operariori foră destingere, dera mai cu amă si maghiari, chiamându-pe 18/4 in localul municipiului comitatense. — Convocatii maghiari veau mai toti, distre români ne cu nulă, si una parte neconsiderabilă ca vre-o 6-7 sasi, si si astă numai din partea inferioră a comitatului, da cea superioara nece-

... In 18 cur. se tiendu siu comitatul Cetăței de balta adunare pentru fusuirea partitelor maghiare. Convocare se facu ca data din 5 Aprilie a.c. de către presedintii partitelor conts Bethien Camillo și de laiștii Petri János cu stengaci. — Convocatoriale s'au trânsu dodata la toti membrii totali virili, catu si alesii ai comissonsui comit, permaneție, sfora de aceea a toti operariori foră destingere, dera mai cu amă si maghiari, chiamându-pe 18/4 in localul municipiului comitatense. — Convocatii maghiari veau mai toti, distre români ne cu nulă, si una parte neconsiderabilă ca vre-o 6-7 sasi, si si astă numai din partea inferioră a comitatului, da cea superioara nece-

... In 18 cur. se tiendu siu comitatul Cetăței de balta adunare pentru fusuirea partitelor maghiare. Convocare se facu ca data din 5 Aprilie a.c. de către presedintii partitelor conts Bethien Camillo și de laiștii Petri János cu stengaci. — Convocatoriale s'au trânsu dodata la toti membrii totali virili, catu si alesii ai comissonsui comit, permaneție, sfora de aceea a toti operariori foră destingere, dera mai cu amă si maghiari, chiamându-pe 18/4 in localul municipiului comitatense. — Convocatii maghiari veau mai toti, distre români ne cu nulă, si una parte neconsiderabilă ca vre-o 6-7 sasi, si si astă numai din partea inferioră a comitatului, da cea superioara nece-

dusi locu, depăt actuale din cerculu superiorie Julie Horváthă da cetera proiectul de deciziane conforma altor proiecte din alte municipii, care priminduse cu cei mai entuziasme „élejan” se redice la valore de conclusi, și se decide totu-odata a se tramite elaborsii naționale maghiare în Cluj, afora de aceea una adresă ministerială presedinte, ministerul de interne Col. Tisza, precum si adresa de încredere non denumitului secretarul de stat br. Gabriele Kemény.

Se decide a se dă votu de credere actualului vice-comite Josef Pötz pentru tactică conducerii trebilor comitatului în tempul dela 1872, de candu figura că vice-comite acestui comitată și că midicioricorul celu mai mare alu fusionei partitelor odenișă opuse maghiare. —

Ca sefi se fina adunare si membrii se intruniră la unu prandiu în otelulu din locu. — Aici după dateau se redică toate pastre toaste, pentru regale, ministerul actual, carele singuru e chiamat a sală nouă si potere Ungariei; pentru securitati ministrii, capii fosti a partitelor acuma fusionate etc. —

Nu potă înțelegea neametită aceea incidentă, care mă surprinsă mai tare, cunda d. vice-comite ridică una toastă numai de patru cuvinte si încă generește pentru caravali sassi, Ein Hoch de en Sachsen, dăra de națione româna nece româna, firesc, ca nece nu a fostu prezente neme. — Una bătrâna proprietății din comitată cu numele Turzii Pál se adoptă a redică una toastă intru sașeta a doi romani prea demani, catu ca colostru resp. au votu a colură la pacifică invocare întregurii si romani din acesta comitată si assume a

dd: Vasile Moldovanu si Ioane Gross Rusu, cari firesc nu fura presenti. — La care d. deputatul Julie Horváth își responsează infuriat că totu-deasuna, cunda de baratu pomenindu-se de romani, în unu ton destul de categoricu, dicundu, că Ungarii și-a eluat din domineasa (urâmatul), așa de atât natiunii nu vre se mai scia, si ca acia acumu nu se tractă de singurăce persoane si naționalități, ci numai despre „Magyarország.” — La astă se acordă si marele boierin si capitano alu Fagarasului — carele inca fuse prezente la „Aladmaria” si inca se exprima, ca nu recunoște alu-ceva de catu unu „Magyarnemzet” si cene vră se locuiesc ca elu, acela si-a investită celu mare alu fusionare. —

Si din astă imprejurare potă înțelegea aci domani romani, cari s'au fusionat pana acumu cu asia numita „partida liberală,” că se pôta vedea ce potă acceptă mai in colo. —

Unu Ternaveanu.

LATINII.

(Urmare)

Findu-ne date identitatea engelarilor si desvoltarea inteligenținelor, analogă limbelor noastre respective si cu ei misune. Adi religiunea nu mai are nici puterea politica nici puterea morală d'ua-dinidria. Dér religiunea, in epoce apropriate de noi, a fostu totu idealul existențial, succul simțimentul, fizacă a camioiu, moșa poesiei si a artelor, luminișa scientiei, regină politicei, refugiu si consolare in durere, poveza si ajutoriu in loptă, aspirații si usurare in munca: speranța int'ea viață mai buna, in care sofistul se dilata ca eterna prioritate, acesta speranța statu de combatut si statu de înradecinat, si, grăția careia, prin morte dierești memorirea.

Si religiunea a fostu una si singura la popule latine.

Conscientia nostra religioasa numera trei transformari de capacitate. Adoramus mai antaia natura siu ei culta. Apoi admitemu paganismul greco-latine. In fine, canda dieci pagani cadu de pâlelor lor alaturi si fogu distruși loru temple că si dină nostra credință, doctrina produsa prin unirea diecului semitici cu ideile elenice — doctrina numita creștinismu — deschide una noua cera speciei latine.

Conscientia nostra religioasa numera trei transformari de capacitate. Adoramus mai antaia natura siu ei culta. Apoi admitemu paganismul greco-latine. In fine, canda dieci pagani cadu de pâlelor lor alaturi si fogu distruși loru temple că si dină nostra credință, doctrina produsa prin unirea diecului semitici cu ideile elenice — doctrina numita creștinismu — deschide una noua cera speciei latine.

Cându-barbarii se respondesc in Europa si cunda credință internă nu potă tiend loculi unei autoritati, catolicismul romanu se organize si ale temelii se radica din colibela pene la palatele noastre. In ceea d'antaas criza a spiritualui modern, chiaru de cundu cu reformă protestante, nu imbracismata de locu nouă religiune, cum in

*) Si deca va fi elu unu tiranu, i se cuvine respectarea? R.

spirală de ură rasei noastre, dăr' ne întorceam pri
vile dincolo de Roma catolică și căutau, în
formele și în ideale antice, religiunea ariei, pane
sosește cea din urmă criză, criză supră, revoluție,
candu — fară' se și a voi, săptim
boldirea unor idei nepalpabile și unui magnetismu
misterios — penește austera religie a dreptului
în locul religiunii lui Christu în localul religiunii
papel.

Admitându și amplificându clasificările deja
cunoscute, putem dăr' dice, ca ideale de capeteția
ale spiritului nostru religios se împart astfel:
naturalism, politeism, christianism, catolicism,
schisma, renascere, revoluție.

Ei bine, întrebă: care din acești angeri vedin-
tu-a destinate poporului latinesc? Pe care dintr-o
nu l'au credut mai multă, nu l'au simțit și nu
l'au adorat d'au-potriva?

Speluncile "A", acoperite de mușchiu și se-
culari stări, unde în tăcău năpte se înalțau
olocaste luminate d'au luna melancolică, și în cari
s'adusă vocea spiritelor, murmurând prin aeru
s'pri sacrelă paduri, speluncile au sunto partă
lare numai Galiei, ci se mai găsesc, atunci
în pictore și inspirându-se la religioză teroare, și prin
pasurile Alpilor, prin campiile Andaluziei și pena
în stâncile Balcanezelor.

Dilei nascuti în anima insulelor Ionice — la
privilegia Pindului și Idei, în marea ale carei
brauri de lumini și fasili foforescente i străbat
suprafata' s'au carei sună spul petrelă scumpă și
mărgăreurile — aici diei ai armoniei și ai frumuse-
tei suntu adorati nu numai la Atena și la Corint
ci și pe totă côtele Siciliei, în golful Neapoleului,
în porturile ce formează basenii Alpilor-Martini și la
Marellii și dincoce de Pirinei, în Catalonia și la Valenția.
Astă felu, intocmai că farurile de astăzi,
templele greco de marmură se înalță pe promon-
toriile tieritoriu mădă-di ale Europei, impă-
riindu favori divine navigatorilor înradinăți ce
treceau prin nervii-lei abu și lebedele primindu în
schimb, d'au-dată cu fumulă sacrificială, ofrandă
ex-votă și ecoulu cantărilor religioze. Pe totă
acela pagina Mediterana, focuri sacru la care
alergă triste Ecuba în mijlocul rânelor Troiei,
adesea și măstenu eternu alu caminului; diei domes-
tici se raduc pe altare de marmură, impărtindu
libatitudinile și operele familiei; moromintele, prese-
rate de vegetale și de cununi, primisă vinoului,
miera de faguri, laptele albă și olăcioante, pentru
că sufelele moritorilor se nu ratăcesc prin aere și
se nu transmis urmășilor ale loru blâsteme, cu
ciume și cu boala.

Si, deoarece paganismul elenic se intinde d'au
lungul côtelor meridionale, paganismul roman
se intinde pe mai tăzi tunurile noastre. N'are de
catu se vădă sine-ve Pompeia, Arles, Nimes, Tar-
ragonă, Sevilla, Merida, Braga, spre a se convinge
ca spiritualitatea Romei a petrușat de la petrelă
solului pese la legile dreptului nostru, și c'auți,
candu spiritul roman se stinge urmă lungă de-
cadere, spiritul creștin ilu înlocuiesc în cele
patru națiuni latine.

Roma, tragean de morte, între gladiatori și or-
giile săle; proprietatele erau aleite de stirpiunile
muncii servile; mulți slavi din diferite regiuni
erau armati, ca și cum dierian din temutie infi-
carăres rebozură lor; prostiorianul lezatul era
gata se redice și se restorne imperator, după indemn-
pula cacișilor și ascușinării armelor; birocratia
laconă și afasia că unu sionu penă în osale ceta-
nilor; fiscal canceros mergea p'ndre străge totă
activitatea, prin sarcinile și contribuționalelele; se-
censul tiranilor impunea capitaliștii clăra și mor-
tilor, persecutându și stragânindu pe cei vil; curia
poporelor libere era schimbata în genomania a dis-
perari, unde se adora sinucidere.

În același ruine universale, cand tota lumea
cu mari strigăte clamă măorte în ajutorul că Catone
după Farasă și Brutu, după Filipi, credința în
venirea unui resarcitor, care se deschide por-
tile cerului desnașdejdîntorile de pe pamant, se
respondese d'au-data că unu focu supertanu prin
catacombele Romei și ale Liconului; radica pe
cătul Martini în partea de mădă-di a Francei, pe

") Les dolmens, monumente druidice, formate
d'au mare lespede de pietre, puse pe alte două per-
pendiculare și servindu că temple pentru sacrificie
și rituri religioze. Notă redactării.

— Redactora, respundătoare nr. 18
IACOBU MUREȘIANU.

Santul Ambroziu în Italia septentrională, pe San-
tul Fructuoso pe côtele Spaniei, și numero printre
eroiile săie totu statu de bine pe matronă romana,
care dedese poporului cinci sacerdori, și că a sieseza
a convertiri și a martirizarii seu, catu și pe bieț'a
olărdă, care fu aruncata în Guadalquivir; duose
si sublimare marturii despre nouă schimbare la facia
ce lea conscienția umană.

Emilio Castellar.

(Va armă)

Parastasă în serbarelor inviarii.

A treia di a inviarie în 27 Aprilie a. n. ro-
mană din Aradu, plini de venerație către marele
român, scrierul într-o memorie românească **Br.**

L. Vasiliu Popu, serbară în bisericii

gr. c. una parastasă înaltătorie de anime, cu de-
voțamentul către faptele și luptele naționale ale a-
cestei fericiu în Domnul, Prometeu roman. D.
protopop I. Bercianu într-o carență frumosu
descrie viața și faptele nemuritorului barbatu cu
peneșul celu mai demn. Publicând în numărul
considerabil ora osebii confesionale dodecă docu-
mentu pipăită, ca și c'auți barbatii, caru luptă
în viață pentru binele nației sale, și acesta sim-
plifica de raritate pana acum ne îndrepătașescă a
crede, ca românul a ajuns la conscienția de seze, la
credeau de viață a vercări națiuni, ca numai
dela barbatii sei, caru luptă pentru înaltărea feri-
cirei și în ore impregnării sinistre, în dorere pen-
tru apărare consanghelul seu roman, și p'ea speră
imbunătății sortiță. Semne buna la vîctorie în luptă
în îndrepătare națională.

— (Finanțele sangeră.) Dupa man-
cipularea erarului ung. în 1. curăță se află unu

deficitu de 9 mil. fr., acoperite cu bonurile tezaur,
de statu. Dintu imprumutul celu mai nou se mai

afia disponibili numai 23 mil., cu ce se va acoperi
deficitul celu mare anuală? Altă imprumută? și

credințul Tiza va vedea.

(Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Anunț. — Subscriu - mi permătă a aduce la cunoaș-
căllă oratorului publicu, cumca mi-am deschisă can-
celarii aadvocatiale în Blasius, și cumca prelungă
primise și ducerea în imprimare a agendelor mie
concediată, — esoperăza în terminul celu mai
scurtă imprumută hipotecari și cambiiali.

Blasius în 30 Aprilie 1875 a. n.

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Societatea „Dacia”

(din Români).

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Dianul român de Galati, Vocea Covuriu-
lui vorbește despre progresele acestei societăți
azi: — (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

— „O mandria națională anu caștu dărescă de
seme a atestat Societății pe anul sepașat 1874.

— În anul 1874 societatea „Dacia” a facut
operatiuni de 9.414.262 lei 48 bani, pe cando în
anul 1873 operatiuni și se urcaseră numai la
4.765.291 lei 75 bani. Cine și ar pot' mai elo-
cinte vorbi despre rapedele și progresul de catu
acestei cifre?

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Dacă ea nu este numai una societate specula-
tivă, este una societate eminentă binefacătoare;

— „Dacia” a respunse publicolă dela fundare
ei incis, său că despăgubiri, său că profitu, frumuse-
suna de 5.004.503 lei noiști.

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Actionarii, în semn de recunoaștere și în-
credere, au propus în siedințăa delă 31 Marte a.c.
că bustulă d-lui B. Boerescu, care e funda-
torul și președintele Societății, se se pună în
marmoru în podiu palat „Dacia.” Acăsta pro-
punere a fostă prima ca aplauze!

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Ea ca si noi Romanii suntem capabili a
funda societăți! Ea ca si noi Romanii scimă se
aprețiam meritul!

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Inainte, o Dacia Poporului romanu to accom-
panieaza si noile bhevoiri ale animal' sale!

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

— Contele Teleki Sándorul militiam-
seceseniorul sei, caru alesera deputatul la
dișa din Pestă, și dice, ca afară de metamorfoza
mandatului seu în legislativă altu ceva imbecula-
toria nu le pote rezista fagarasianilor și totu și
provoca se lu cinstișca și pe vitoriu cu su-
nările incedierii lor, a fagarasianilor.

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

Apoi Mădai, opătându postula de notarul
publ. abdis de mandatul de deputat. Ferică de
fagarasianii, ca și vedea mantuirea.

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

— Reuniunea, de cantari româna din

Brașov va da înscrise unu concursu grandio-

su cu acompaniamentele săle. Oraculii de N.W.

Gode ya și obiectul artizanii.

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)

— (Anunț) — (Anunț) — (Anunț)